

Motion till riksdagen

1987/88:Jo836

av Lars Werner m. fl. (vpk)

om åtgärder för att vårda Östersjön

Östersjön är en omistlig naturresurs. Av Sveriges havsvattenresurser finns 90 % i Östersjön. Huvuddelen av svenskt fiske bedrivs i dag i Östersjön. Tyvärr hotar människan genom okunskap, ekonomisk kortsynthet och samhällsbyggande utan ekologisk grundsyn värdefulla naturresurser i Östersjön. Således har

- Belastningen av växtnäringssämnen flerfaldigats de senaste hundra åren.
- Fosforbelastningen på Östersjön har ökat ca 8 gånger och kvävelastningen ca 4 gånger sedan slutet av 1800-talet.
- Sveriges andel av den totala belastningen från land på Östersjön uppgår till 7 % för fosfor och till 11 % för kväve, vilket ungefär motsvarar Sveriges andel av den totala befolkningen runt Östersjön.
- Det atmosfäriska nedfallet av kväve över Östersjön är cirka en tredjedel av det totala.
- Det atmosfäriska nedfallet av fosfordepositionen utgör 5-10 % av totalbelastningen.
- Från början av 1970-talet till början av 1980-talet har den totala svenska belastningen av kväve ökat med ca 20 %.

Det brådskar alltså med åtgärder. Även om det fortfarande behövs forskning och annan uppföljning vet vi nu ganska väl varifrån de värsta gifterna och den värsta nedsmutsningen kommer. Det är övergödning och tillförsel av närsalter från jordbruk, industrier och tätorter. Det är miljögifter som DDT och PCB. Det är utsläpp av klor från massaindustriernas blekningsprocesser. Och det är slutligen alla andra slags föroreningar som samvetslösa statsledning, industriföretag, rederier och enskilda anser att de kan dumpa i haven utan tanke på följderna. Fortfarande finns mängder med senapsgas från andra världskriget på havsbotten i Östersjön. Detta måste tillvaratas innan en större katastrof inträffar. Men det går inte längre att utnyttja havsområdena som allas sopstationer. Det som redan hänt och som forskare ser kommer att hända de allra närmaste åren gör att även om mycket stränga åtgärder genomförs nu så kommer det att ta årtal innan vattnet repar sig och ännu mycket längre tid innan en långsiktig förändring inträder. Vad som kommer att hända om ingenting görs kan var och en med en smula fantasi föreställa sig.

Det är bra att riksdagen under hösten beslutat att inrätta ett fiskerilaboratorium för Östersjön och att Nordiska ministerrådet rekommenderats att ta fram handlingsprogram mot vatten- och havsföroreningar, men det räcker inte. Det behövs snabba, konkreta beslut om vattnen kring Skandinavien

skall kunna räddas. Ett särskilt viktigt spörsmål i sammanhanget är hoten mot sälstammen kring de berörda kusterna. Där måste omedelbart åtgärder vidtas, annars kommer det inom något decennium inte att finnas några sälar kvar i dessa vatten.

Mot. 1987/88
Jo836

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Sverige i Nordiska rådet skall arbeta för en överenskommelse så att vattenströmmarna via Öresund, Stora och Lilla Bält ej minskas,
2. att riksdagen hos regeringen begär direkta och konkreta åtgärder för att rädda sälstammen kring de svenska kusterna,
3. att riksdagen hos regeringen begär förslag i syfte att ta fram mottagningsmöjligheter för senapsgas i två större svenska hamnar,
[att riksdagen beslutar om åtgärder för att inrätta ett stort internationellt inriktat marint akvarium och museum, som skildrar miljö- och naturresurserna i Östersjön och nu aktuella miljöproblem.¹]
4. att riksdagen hos regeringen begär att riktlinjer för militära aktiviteter och andra verksamheter som påverkar natur och miljö i Östersjön såsom skjutövningar, byggnationer, avfallshantering, oljeupplag m. m. utarbetas.

Stockholm i januari 1988

Lars Werner (vpk)

Bertil Måbrink (vpk)

Jörn Svensson (vpk)

Viola Claesson (vpk)

Nils Berndtson (vpk)

Inga Lantz (vpk)

Jan Jennehag (vpk)

¹ 1987/88:Kr304